

„НАЈЗНАЧАЈНИЈЕ БОЛЕСТИ ДРВЕНАСТИХ ВРСТА УРБАНОГ ЗЕЛЕНИЛА – УЗРОЦИ И КОНТРОЛА –“

ДР ДРАГАН КАРАЦИЋ, ДР ВЕСНА ГОЛУБОВИЋ ЂУРГУЗ,
ДР ИВАН МИЛЕНКОВИЋ

У издању Универзитета у Београду Шумарског факултета, недавно је изашао уџбеник под називом „НАЈЗНАЧАЈНИЈЕ БОЛЕСТИ ДРВЕНАСТИХ ВРСТА УРБАНОГ ЗЕЛЕНИЛА – УЗРОЦИ И КОНТРОЛА“, аутора проф. др Драгана Караџића, проф. др Весне Голубовић Ђургуз и др Ивана Миленковића, научног сарадника. Рецензенти уџбеника били су др Златан Радуловић и проф. др Зоран Станивуковић.

Рукопис уџбеника има укупно 406 страница текста. Уџбеник се састоји из следећих целина: Предговор, садржај, општи део и посебни део. Посебни део се састоји из два велика поглавља: „Инфективне болести на стаблима најзначајнијих врста дрвећа у урбаним срединама“ и „Неинфективне болести дрвећа у урбаним срединама“. Свако од ових поглавља садржи већи број подпоглавља. На крају уџбеника дат је: Речник коришћених термина у тексту, литература, домаћин – паразит индекс и индекс латинских назива. У оквиру рукописа налази се 87 фототаблица (са 314 колор фото прилога), 43 табеле и 220 извора коришћене литературе.

Уџбеник „Најзначајније болести дрвенастих врста урбаног зеленила – узроци и контрола“ писан је према акредитованом наставном плану за студенте Универзитета у Београду - Шумарског факултета, за предмете: „Болести украсних биљака“ (на основним студијама) и „Интегралне мере заштите у пределима“ (на мастер студијама), који се слушају на Одсеку за пејзажну архитектуру и хортикултуру. Мада је материја у овом рукопису пре свега намењена овим студентима, уџбеник ће моћи да користе и студенти других одсека (нпр. Одсека за шумарство приликом спремања испита из предмета Шумска фитопатологија и Заштита шума). Такође, материја је тако изложена да ће бити лако коришћена од стране инжењера пејзажне архитектуре и шумарства у пракси, професионалних миколога и фитопатолога и свих оних који показују интерес за заштиту зеленила, шума и очување животне средине.

Највећи део рукописа односи се на „Најзначајније инфективне болести на лишћарским и четинарским врстама дрвећа“. За сваку врсту дрвећа су прво табеларно приказани најзначајнији (најчешћи) узрочници болести, а затим су за оне, који доводе до већих економских штета, дати детаљани описи. Поред описа симптома обољења, биологије паразита (узрочника болести), указано је на најефикасније мере контроле и заштите дрвећа на

урбаним подручјима. Посебна пажња посвећена је детаљном опису паразитских гљива, које су у прошлости довеле до масовних сушења стабала, тј. до епидемија на великим просторима, као што су: *Cryphonectria parasitica* (уништила амерички кестен, прети потпуном уништењу европског питомог кестена), *Ceratocystis ulmi* (узрокује масовно сушење и пропадање брестова у шумама и урбаним подручјима), *Heterobasidion* spp. (изазива трулеж корена и сушење стабала четинара), *Armillaria* spp. (ове гљиве узрокују трулеж корена, присутне и на четинарима и на лишћарима, а такође и на жбунастим врстама и живим оградама око окућница), *Lophodermium* spp. (проузрокова-чи најопаснијих болести у расадницима и културама четинара; присутне и на одраслим стаблима у парковима где умањују естетску вредност стабала, а често смањују и виталност стабала и доводе их у стање да су изложена нападу факултативних паразита и штетних инсеката), *Mycosphaerella pini* (једна од најраширенијих паразитских гљива у свету, доводи до масовног сушења стабала у културама четинара, али и на стаблима у урбаним срединама), *Ophiostoma* spp. (узрочници сушења *Quercus* врста), *Neonectria coccinea* (узрочник масовног сушења букве у целој Европи) и друге.

У поглављу „Неинфективне болести дрвећа у урбаним срединама“ описане су штете које настају од следећих узрочника: температурни стрес, утицај влаге, механичка оштећења од неповољних абиотичких фактора, ваздушна загађења, земљишни стрес, оштећења од разних хемикалија, оштећења од вештачке светлости, оштећења од животиња, оштећења стабала од грађевинских радова и др.

Аутори су уложили велики труд да се материја прикаже на један разумљив и лако усвојив начин.

Наша досадашња литература, када је у питању ова област, била је веома сиромашна, тако да су се углавном користила страна искуства. Појавом овог уџбеника ова празнина у нашој стручној литератури се попуњава. Аутори су цитирали скоро сву значајнију литературу (220 извора), која се односи на проблематику проучавања болести дрвенастих врста у урбаним срединама.

Посебна вредност уџбеника, је и у томе што су се аутори трудили да скоро сви фото-прилози, буду оригинални (више од 95%) и аутентични, тј. снимљени у нашим парковима, дрворедима, парк-шумама и националним парковима.

др Злајан Радуловић
др Зоран Сјанивукковић